

תנועה ומחול במרחב הציבורי

15 שיעורים בתנועה עכשווית

במסגרת לימודי אמנויות בראיה חברתית בחט"ב

יחידות הוראה סמיסטריאליות בחתך רב גילאי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על החינוך למחול

כתיבה ועריכה :

משרד החינוך – הפיקוח על החינוך למחול

הילה קובריגרו פנחסי - מנהלת תחום דעת מחול

מיכל רלוי – מדריכה ארצית למחול

תמונות המעטרות ערכה זו :

יאיר מיוחס - צילום

מתוך Body in Urban Spaces מאת Willi Dorner

פסטיבל מחול ארנבת מרץ 2017 בעיר בת ים בשיתוף עם מרכז "כלים – גוף לעבודה כוריאוגרפית"

תודה רבה ל"כלים – גוף לעבוד כוריאוגרפית" אשר אישרו את פרסום התמונות לצרכים חינוכיים בערכה זו.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' אמנויות
הפיקוח על החינוך למחול

תוכן עניינים

6	התבוננות מחודשת במרחב בית הספר
9	פיתוח שפה תנועתית מתוך מחוות יומיומיות של החברה הישראלית
12	הקיר הרביעי
15	גוף במרחב הציבורי המקומי
17	תנועה תלוית מקום – פרויקט אישי

פתח דבר

אנו שמחות להציג בפניכם את יחידות ההוראה בנושא "תנועה ומחול במרחב הציבורי" לחטיבות הביניים. זוהי הזדמנות ייחודית לחשוף תלמידים לנושא עכשווי בתחום לגילאי חטיבת הביניים. באסופת היחידות תמצאו מגוון קישורים ליצירות מחול ופרפורמנס, מידע על אמנים, הסברים והצעות לפעילות. החומרים המוצעים כוללים סקירת ספרות וסיכום מפגשים עם אמנים מהתחום.

היחידות נבנו בכדי לאפשר לכל תלמיד ותלמידה את חוויית התנועה, בהקשר עכשווי ורלוונטי, ונבנו בצורת למידה מבוססת פרויקטים (P.B.L-Project Based Learning). ישנם ארבעה תתי נושאים ובסופם תכלול ויישום של הנלמד בפרויקט מעשי.

הנושא הראשון מחדד את ההתבוננות במרחבים ציבוריים, השני עוסק בהבניית שפה תנועתית, השלישי ביחסי מופיע - קהל והרביעי בקשר בין גוף למבנה ארכיטקטוני. מחקר ויצירה מונחים לפתחם של מורים ומנהלים ומשמשים נקודת מוצא, ממנה יכול כל מורה ומורה להמריא לפיתוח מחשבתי ויצירתי משלו. אנו תקווה שההתנסות תוביל למחשבה יצירתית חדשה וחקר תנועת מרתק של מורים ותלמידים.

נאחל למידה מושכלת והנאה.

רציונל

אמנות המחול היא תנועת הגוף ככלי ביטוי ותקשורת. תנועת גוף הנעשית באופן מכוון במרחב הציבורי מזמנת התבוננות מחודשת על השאלות: מהם גבולות הז'אנר, מהן נורמות פרפורמטיביות, במה משפיע המרחב על היצירה, במה תשפיע היצירה על המרחב ושאלות רבות נוספות. מענה אפשרי לשאלות מזין ומאפשר צוהר חדש ועכשווי ליצירה בתחום התנועה והמחול. תכנית זו נבנתה ברוח אותן שאלות ועונה עליהן במרחב הבית ספרי על פי מודל ע.מ.ר: למידה משמעותית ממוקדת ערכים, מעורבות ורלוונטיות. היא מממשת את הגישה של "מחול לכל" אשר בבסיסה תנועת גוף חופשית משיפוט אסתטי ומיועדת לתלמידי חטיבות ביניים ללא הכשרה מוקדמת ו/או מתקן תקני ללימודי מחול. התכנית אינה מתמקדת במחול כתחום התמחות מבחינה ביצועית. למעוניינים בהעמקה מומלץ לבחור בנוסף את מסלול להקת המחול* או מסלול מקצועי בתחום.

מטרות

1. לחשוף את כלל תלמידי בית הספר לעולם המחול והתנועה העכשווי כמשתתפים ו/או כצופים.
2. לאפשר לכל תלמיד התנסות תנועתית ויצירה בתנועה.
3. לחבר את התלמידים ליצירות מחול עכשוויות ולפרפורמנס.

הלכה למעשה

התכנית מחולקת לחמש יחידות הוראה בצורת למידה מבוססת פרויקטים ועוסקת בנושאים הבאים: תנועה תלוית מקום, מרחבים אלטרנטיביים, כוריאוגרפיה במרחב הציבורי, יחסי הגומלין בין אמנות, אמנים וקהילה, מערך היחסים בין אמן, במה, קהל. היחידה האחרונה תוקדש לביצוע הפרויקט. העקרונות הפדגוגיים ללימודי המחול משלבים לימודי תאוריה, מעשה (ביצוע) ויצירה ובכל יחידת לימוד קיים תמהיל של עקרונות אילו. כל יחידה מחולקת לשלושה שיעורים. כל שיעור הוא 2 ש"ש ברצף. בתכנית זו התנועה מחליפה את הביצוע הטכני. מומלץ להרחיב ולהעשיר את הידע בקישורים המצורפים בסוף כל יחידה.

נושא ראשון : התבוננות מחודשת במרחב בית הספר

חקירת האפשרויות לפעולה אמנותית במרחב הלימודי

הקדמה

ביחידה זו נעסוק בהרחבה בנושא של תנועה במרחב הציבורי, על הקטגוריות השונות שלה, ונתמקד בתנועה תלוית מקום. סוגה זו בכוריאוגרפיה מתרחשת מתחילת שנות האלפיים, פורצת את גבולות הסטודיו והבמה אל מרחבים חלופיים, ומעסיקה את המחול העכשווי. המרחב החלופי שנבחר ליצירת הכוריאוגרפיה, זה שאינו מצופה להציג בו יצירה תנועתית, נבחר בסופו של תהליך חקר עמוק. מסקנות החקר מעגנות ולמעשה מחייבות את הבחירה הייחודית באותו המרחב כך שהיצירה כמכלול יכולה להתקיים רק בו.

מידע למורה: תנועה במרחב הציבורי

נחלק את התנועה במרחב הציבורי לחמש קטגוריות:

1. מופע לבמה בחוץ - כוריאוגרפיה שנבנתה בחלל קונבנציונלי, מועתקת כפי שהיא ללא התייחסות לחלל כגון: אופרה בפארק, להקת בת שבע במצדה, הריקוד הסופי [מהסרט step up 2](#) / [מהסרט Step Up 4](#)
2. Site-Sympathetic – תנועה אוהדת מקום. כוריאוגרפיה שנבנתה בסטודיו ועוברת התאמה לחלל ציבורי. המרחב בו מופיעים נותן השראה, משפיע מעט ומביא לשינויים בתכנון המקורי של הכוריאוגרפיה. כגון: [flash mob](#) מהסרט Step Up 4 ו- "[תא מדידה](#)" (2012), כוריאוגרפיה ענבל אושמן. בהשתתפות אמנון ליפקין, ענבל אושמן, רן בן דרור. היצירה נוצרה בהשראת הסרט "דונה פלור נשואה לשניים" וכוללת 3 דמויות: אישה עם שמלת אבלות שחורה עם 6 מ' בד, תופר שעובד ותופר את השובל תוך כדי היצירה, דמות גבר שמסתתרת בשמלה ויוצאת בהמשך. היצירה נבנתה לבמה ובהמשך הועברה לביצוע בחוץ.
3. Site Generic/ Adaptive/ Adjusted – תנועה מותאמת מקום. עבודה תנועתית שנוצרת במרחב/ מבנה חוץ שאיננו תאטרון או מוסד אמנותי, אשר לו מאפיינים ארכיטקטוניים ייחודיים. ניתן להעתיקה לכל מרחב/מבנה אחר בעל מאפיינים דומים. כגון עבודה תנועתית על גרם מדרגות מסוים שתועתק לכל גרם מדרגות.
4. Site-Responsive – תנועה נענית למקום. עבודה תנועתית שנבנית בהשראת אתר מסוים ומגיבה לו. בהמשך היא מועתקת לאתרים אחרים ייחודיים בעלי מבנה וקונטקסט זהה. מכלול ההופעות מהווה יצירה שלמה ולו אמירה ייחודית. כגון עבודתו של סטפן קופלוביץ' על גרם מדרגות רחבות בפתחי תאטראות ומוזיאונים במוקדים שונים ברחבי העיר מנהטן. מכלול ההופעות במוקדים השונים היווה אמירה על שהאמנות היא נחלת הכלל ולא בלעדית

למעטים, שזוכים לעלות במדרגות ולהיכנס לתאטראות ולמוזיאונים. העבודה הועתקה לאתרים דומים בכל רחבי העולם. כגון:

- ["grand steps project" של סטפן קופלוביץ'.](#)
- קבוצת "איפה דנה" ביצירה ["הימה?"](#) בהובלתה של האמנית דפנה קרון. היצירה מציגה מעשה של "חומה ומגדל" להתיישבות בים. [הרחבה בכתבה בעיתון הארץ.](#)
- 5. Site Specific – תנועה תלוית מקום. כוריאוגרפיה שנבנתה לאתר ספציפי נחקר ולא ניתן לבצע במקום אחר מבלי לשנות את מהותה. כגון:
- ["גרדציה" \[התקדמות, דירוג\] יצירה](#) של ענבל אושמן במסגרת "זירת מחול": דואט המתרחש בגרם המדרגות הלולייני המוביל לסטודיו של להקת ורטיגו בירושלים (2006) כל החזרות התקיימו רק על המדרגות ונוצרה היכרות טוטאלית של המבצעות עם המרחב. המחול היה מותאם למבנה הייחודי הנתון - למס' המדרגות, לאופן שהמעקה בנוי, ולעצם מיקומו ביציאה מהסטודיו של ורטיגו - היצירה התייחסה לנושא של תחרות בין רקדניות – נושא אשר נשזר באופן סמלי בדואט המוצג מעצם העלייה והטיפוס במדרגות. מדובר Site specific מלא - כי היצירה יכולה להתקיים שם בלבד. הקהל עמד סביב, במעלה המדרגות וצפה מטה.
- ["הכי נמוך בתל-אביב" \(2014-2017\) דרור ליברמן.](#) עבודה תלוית מקום המבוצעת במדרחוב של נוה שאנן, התחנה המרכזית הישנה. האמן מחופש לספיידרמן ועורך סיור במקום. תו"כ הוא חושף את הרקע האוטוביוגרפי שלו (דלת"ש). הסיור מציף את הניגוד בין גיבור העל להתגלגלותו האישית למרחב מוזנח בקרב אנשים קשי יום – חסרי בית, פליטים וכ'. לא ניתן לנתק את היצירה מהמרחב הציבורי הייחודי ומההשתמעויות החברתיות העולות מהמקום שבו היא מתרחשת.

שיעור ראשון

תאוריה : תנועה במרחב הציבורי, הצגת הקטגוריות ובייחוד תנועה תלוית מקום. הצגת מודל עבודה של אמן – הצגת האמנית דפנה קרון.

תרגול מעשי ויצירה : יציאה לתרגיל שוטטות והתבוננות ברחבי בית הספר וכתביה אסוציאטיבית. שילחו את התלמידים לחקור את חצר ביה"ס, לעבור ממקום למקום באופן חופשי ולכתוב מהם התחושות והזיכרונות שעולים ממנו. בקשו מהתלמידים לבחור שלושה מקומות, לצלם, ולהעלותם למרחב שיתופי ב- [Padlet](#) (מקוון). התכנסות וצפייה בתוצרים.

הנחיות לתלמידים להתבוננות במרחב:

- אילו מבנים קיימים בו?
- האם הוא בשימוש?
- אילו התרחשויות קורות בו ביום יום?

- אילו צורות גאומטריות קיימות בו?/איזו צורה הוא מזכיר?
- אילו אסוציאציות/ רגשות הוא מעלה בכם?
- אילו צלילים יש במקום? אילו צלילים התרחשו בו?

הנחיות לתלמידים לכתיבה אסוציאטיבית :

- המקום/הריח/ הצלילים במקום הזה מזכירים לי.....
- כשאני נמצא במקום הזה אני מרגיש.....
- כשהגעתי למקום התחשק לי.....
- הפעולה הראשונה שעשיתי כשראיתי את המקום הייתה.....
- המקום הזה מעניין אותי כיוון ש.....
- כשהגעתי וראיתי את המקום חשבתי על.....

חשיבה לבית : בחרו מקום אחד שמעניין אתכם ממגוון המקומות שהוצעו.

שיעור שני

- תאוריה : תנועה תלוית מקום
 - חקר היסטורי שיתופי של האתרים שהועלו ל-Padlet בית הספר. שנת הקמה, האדריכל, הצבעים, פינות ישיבה, פסלים.
 - העלאת החומרים של החקר על Padlet (מקוון) – כולל התמונות
 - צפייה בטריילר [פסטיבל בבית](#)
- תרגול מעשי ויצירה בנושא של Site Generic : עבודה במרחב הכיתה וחקר האפשרויות לתנועה הקיימות בה. קו מנחה : הכיתה כחדר בבית.
- הנחיות לתלמידים :

- בזוגות : נסו להתחקות אחר תנועות מחיי היומיום בכיתה ; הצבעה, כתיבה, העברת פתקים, התיישבות וכדומה.
 - צרו שכפול וחזרה של תנועות בזוג בכיוונים שונים, למשך 30 שניות.
 - צפייה בתוצרים : שני זוגות שיציגו בו-זמנית את התוצרים, השאר צופים.
- [ניתן לקבל השראה מהסרטון של [rosas danst rosas](#) בכיתה מתקדמת ונכונה לשיתוף פעולה ניתן לשקול אף שחזור]

שיעור שלישי

- תרגול מעשי ויצירה בנושא של Site Generic : עבודה במרחב בית הספר וחקר האפשרויות לתנועה הקיימות בו. קו מנחה : תחילת עבודה בחוץ והתייחסות למאפייני המקום.
- הנחיות לתלמידים :

- חלוקה לקבוצות
- על בסיס החומרים שעלו Padlet מצאו מקומות שיש להם מאפיינים דומים.
- בחרו מקום לפעילות
- כל קבוצה מרכיבה 8 תנועות במקום הנבחר בהתאם למאפייניו ומשכפלת אותן, למשך 30 שניות.
- צפייה בתוצרים : כל קבוצה מציגה או צילום והעלאה ל-Padlet / לאתר יוטיוב שיתופי.

מקורות

קרון ד. [יותר ספציפי בבקשה](#), מעקף, כתב עת מקוון למחול, מיצג ותיאטרון חזותי.

Aronson, Arnold. Senic Design in Cohen, Selma Jeanne. International Encyclopedia of Dance. NY: Oxford University Press, 1998, pp. 532-552.

Bishop, G.S. Investigating a personalised site-specific approach to performance: selected origins, possible influences and practical implications. Stellenbosch Universit, 2014. Pp 41-50.

Kaye, Nick. Site-Specific Art: Performance, Place & Documentation. London & New York: Ruthledge, 2000.

נושא שני: פיתוח שפה תנועתית מתוך מחוות יומיומיות של החברה הישראלית

הקדמה

ביחידה זו נעסוק בהרחבה בפיתוח שפה תנועתית. תפיסות חדשות בחקר הכוריאוגרפיה והמחול מציינות כי הכוריאוגרפיה לא רק מגלמת סדר חברתי אלא גם מממשת ומבנה אותו. טקסים ממלכתיים הם בעלי סדר ודפוס מובנה של פעולות, מחוות ופוזיציות גוף. בהשראת צפייה בטקסים ממלכתיים והנחייה של עקרונות יצירת כוריאוגרפיה ייבנה רצף תנועתי שלמעשה נשען וחוקר מהי "כוריאוגרפיה של מדינה".

מידע למורה: כוריאוגרפיה חברתית, תנועה ציבורית

מחקרים מצביעים על כך שהמחול אינו רק דימוי של הסדר החברתי אלא גם מגלם ומממש אותו, משתקף ומתעצב בו זמנית מתוך שיקולים אסתטיים. המחול החברתי משמש צינור באמצעותו מחד, ניתן לבחון נורמות אסתטיות שונות ולגלות מערכים חברתיים אפשריים שנוצרים מהן ומאידך גיסא, ניתן לעבד סוגים חדשים של אינטראקציות חברתיות ולהפיק צורות אמנותיות חדשות מהן. נטען כי ערכים חברתיים ופוליטיים ממוקמים או מורכבים על הגוף כמו לבוש חדש וישן, אידאולוגיות מושקעות ומובנות במישור האנטומי. דוגמה קונקרטית היא הברית האידאולוגית שנוצרה בין מחול וציונות במחצית הראשונה של המאה הקודמת. המחול בריקודי ההורה ובריקודי מסכות החג היטיב לבטא את הרטוריקה הציונית ונתן לה תוקף פיסי במימושה בגוף ובתמורה לכך מכירה הציונות באמנות המחול כאמנות בעלת ערך לאומי. קבוצת "תנועה ציבורית" עורכת חקר עכשווי בתפיסה של תנועת הגוף ומישטורה כמשקפת ומבנה סדר חברתי לאומי. הקבוצה בודקת צורות של סדר חברתי, כוריאוגרפיות של ציבור וטקסים ממלכתיים ומבנה טקסים ציבוריים חלופיים תוך שימוש בשפה בכדי לעורר מחשבה על חלופות. הכוריאוגרפית הישראלית דנה יהלומי מייסדת הקבוצה בשותפות ומשנת 2011 מובילה את הקבוצה לבדה.

שיעור ראשון

מעשי ויצירתי: חקירה והתנסות של ההשפעה ההדדית בין פעילות יומיום וטקסים ממלכתיים לבין עיצוב מחוות הגוף של הפרט ושל הקבוצה, בהשראת "תנועה ציבורית".

- צפייה בטקס ממלכתי לבחירת המורה – יום השואה, יום הזיכרון, טקס רבין, סיום טירונות, טקס הדלקת המשואות בהר הרצל.
- הצגת תנועות מתמונות בעיתון

הנחיות לתלמידים :

- חיקוי תנועות מטקסים / מתמונות בעיתון
- בחרו 10 תנועות וצרפו לקטע תנועתי אחד. לימוד הדדי של הקטע וצירוף שני קטעים לכדי משפט תנועתי קוהרנטי.

שיעור שני

עבודה תנועתית עם אביזר בית ספרי – כיסא, כובע, שולחן, מחברת, תיק, ספר, לוח, טוש מחיק ועוד.

מומלץ להנחות תלמידים מתוך ספרה של צופיה נהרין – תהליכי יצירה בתנועה

שיעור שלישי

תאוריה : הצגת תנועה ציבורית בהובלת דנה יהלומי והיצירה "אוסף לאומי", [הכרזת העצמאות](#), [קטעים מתוך המופע אוסף לאומי](#), [קטלוג דיגיטאלי של אוסף לאומי](#), [ראיון עם דנה יהלומי](#)

מעשי ויצירתי : יצירה וביצוע של רצף תנועות משותף ממחוות יומיומיות במרחב בית ספרי כלשהו.

הנחיות לתלמידים :

- הליכה לאחור כקבוצה במרחב מסוים
- מבט כלפי מעלה משך 3 דק'.
- הצדעה משך 5 דק'
- לחיצת ידיים לעוברים ושבים
- מבט בעיניים לעוברים ושבים משך דקה
- הליכה צבאית בטור
- הליכה משטרתית בשורה
- כניסה לכיתה ריקה
- כניסה למזכירות
- עליה וירידה במדרגות בחזרתיות.

דיון :

- האם הביצוע במקום ציבורי מוסיף/גורע מהקטע התנועתי?
- אם כן, מה?
- האם הביצוע הנ"ל נחשב אמנויות תלוית מקום?
- איזה תגובות מקהל התלמידים גררה איתה כל פעולה?

מקורות

- בינג-היידקר, ל. תנועה לאומית על מחול וציונות. עולם חדש הוצאה לאור. 2016
- בראון, ר. (ע). מקום לפעולה כוריאוגרפיה עכשווית בתאוריה ובמעשה. אסיה. 2014.
- יואיט, א. כוריאוגרפיה חברתית אידאולוגיה כמופע במחול ובתנועת יומיום. אסיה. 2017.
- נהרין, צ. הזמנה למחול – תהליכי יצירה בתנועה. "אח" בע"מ. 2000.
- תומס, ה. הגוף, מחול ותאוריות תרבות. רמת השרון: הוצאת אסיה. 2014, עמ' 62-68.
- תנועה ציבורית מתוך ויקיפדיה. 1/3/18
- תנועה ציבורית - אתר 8/3/18
- קטלוג דיגיטאלי של אוסף לאומי 8/3/18
- המכולה | חומר - אומנים ויוצרים, עוסקים במושג חומר

נושא שלישי: "הקיר הרביעי"

חקירת האינטראקציה בין קהל ואמן מופיע

הקדמה

ביחידה זו נעסוק בהיכרות עם מודלים של יחסי קהל-מופיע וחקירת האפשרויות ליישום בתהליך היצירתי. את המונח "הקיר הרביעי", המתאר את מערכת היחסים בין קהל למופיעים, טבע הפילוסוף דני דידרו. משנות השישים של המאה הקודמת התעורר דיון מחודש במערכת היחסים הזו. התרחשו ומתרחשים ניסיונות מגוונים לשבור אותו משינוי מרחב המופע ועד לטשטוש גבולות מוחלט בין מופיע לצופה שמתרחש בז'אנר הפרפורמנס.

מידע למורה: פרפורמנס, המופע העצמי, הפרודיה

החוקרת אריקה פישר ליכטה (Fisher-Lichte) מגדירה את הפרפורמנס כאירוע זמני הנוצר מאינטראקציה של קבוצת אנשים נוכחים באותו הזמן והמקום (Bodily co-presents) כאשר מתרחשת בניהם חלוקה דינמית משתנה של צופים ושחקנים (actors & spectators). במהלך הפרפורמנס המשתתפים נעים בין שני סדרי תפיסה: גוף וחפץ בסדר הסימבולי המקובל, הנורמטיבי וגוף וחפץ במסלול הדרמטי שמציע סדר סימבולי אחר. למעשה הצופה/משתתף פועל במרחב משותף עם צופה/משתתף אחר וזוהי מהות הפרפורמנס: המעבר ממרכזיותו של האובייקט וצפייה בו למרכזיותה של פעולה ואינטראקציה.

בשנות השמונים המאוחרות צמח הפרפורמנס האוטוביוגרפי כגילוי פוסטמודרני שמעצב ומשקף סובייקטיביות פוסטמודרנית. אוטוביוגרפיה הוא ז'אנר ספרותי ובו ביוגרפיה נכתבת על ידי האדם עצמו. כיוון שהז'אנר מתקיים על הגבול בין עובדות לדמיון ולמעשה בעייתי להגדרה, שתאפשר ביקורת אסתטית עד שנות ה-80 של המאה ה-20 מחקר הספרות כלל לא עסק בו. המונח פרפורמנס אוטוביוגרפי מתקיים כאשר מתרחשת חפיפה בין המבצע – הסובייקט לדמותו בסיפור – אובייקט, כאשר הסיפור הוא סיפור חייו של המבצע. הפרודיה בפרפורמנס האוטוביוגרפי אופיינית למופע העצמי הפוסטמודרני. באמצעותה המבצע מאתגר את טבעיותה המקורית של זהותו. הפרודיה היא בדרך כלל ייצוג קומי של טקסט שהוא עצמו ייצוג של המציאות ומקיימת קוד כפול של אותו המסר, בעולם האמנותי ובעולם הממשי. עצם הכפילות חושפת את ההנחות הנסתרות של מודל הייצוג והזהות ובכך מכריחה את הצופה להתעמת איתן. הפרודיה לכשעצמה איננה חתרנית אך היא גורמת לאובדן המקור ותחושת "הנורמליות", חושפת את הפנטזיה של הזהות כהבניה פוליטית שאיננה יציבה ובכך מעוררת את הסובייקט למחשבה ביקורתית.

שיעור ראשון

תאוריה : צפייה במופע המלא "ורוניק דואנו" של ג'רום בל, דיון והצגת ז'אנר פרפורמנס.

חלק ראשון, חלק שני, חלק שלישי, חלק רביעי

דיון :

- האם מדובר במופע מחול?
- האם ורניק דואנו היא ורניק דואנו?

שיעור שני

תאוריה ויצירה : הצגת נקודות מתוך מאמרו של דני דידרו (Denis Diderot) טובע המונח – הקיר הרביעי

דוגמאות מתוך עולם המחול ודיון :

- ✓ "כמויות" להקת בת שבע – שיתוף הקהל
 - ✓ טטריס – נועה דר – פרספקטיבה
 - ✓ קיבוצית 360 – הלחקה הקיבוצית – הזירה, מי הקהל?
 - ✓ נע באוזן - דנה רוטנברג – מתן אפשרויות בחירה לצופה
 - באיזה אופן נשבר הקיר הרביעי אם נשבר ביצירה "ורוניק דואנו"?
 - באילו אופנים ניתן לשבור את הקיר הרביעי?
- מעשי יצירתי :

- חלוקה לקבוצות
- הצגה של טקסט כלשהו לבחירת המורה במילים ותנועה
- בחירה של שתי אפשרויות לשבירת "הקיר הרביעי" במהלך הקראת הטקסט
- התנסות מחוץ לכיתה בשתי האפשרויות

שיעור שלישי

מעשי יצירתי : כתיבת הסיפור העצמי והצגתו באופן מסוים

- כתיבת מונולוג של 10 שורות בהם תלמיד מתאר את עצמו או סיטואציה שהתרחשה בחייו ובה ישזור שתי התרחשויות דמיוניות (מבלי לשתף את התלמידים האחרים).
- בחירה של שתי אפשרויות לשבירת "הקיר הרביעי" לפני/ במהלך/ בסיום ביצוע המונולוג.
- הצגת המונולוג במילים ותנועה מול חברי הכיתה/ במהלך ההפסקה

דיון:

- איזה סיפור נשמע לכם אמיתי? האם אכן התקיים?

מקורות

באטלר, ג. צרות של מגדר. מתוך מכאן, כרך 2 יולי 2001, עמ' 202-207.

הררי, ד. מופע-העצמי פרפורמנס ארט וייצוג עצמי. תל אביב: רסלינג. 2014, עמ' 130 - 133

תומס, ה. הגוף, מחול ותאוריות תרבות. רמת השרון: הוצאת אסיה. 2014, עמ' 62-68.

Fisher-Lichte, Erica. The Routledge Introduction to Theatre and Performance Studies. London and New York: Routledge taylor & Francis group, 2014, Pp. 18-19, 40-42

Heddon, Deidre. Autobiography and Performance. Basingstoke and New York: Palgrave Macmillan, 2008, Pp. 8

נושא רביעי : גוף במרחב הציבורי המקומי

חקירת האינטראקציה הייחודית של הגוף עם המרחב הארכיטקטוני המקומי – פיסול חי בסביבה הבית ספרית. בהשראת הכוריאוגרף וילי דורנר (Willi Dorner)

הקדמה

ביחידה זו נעסוק בתפיסה שגורסת כי בסביבה הציבורית בני האדם מתאמים דרך קבע את גופם בזיקה לגופים אחרים ולאובייקטים מרחביים, בהתאם לחוקי ההתנהגות הגופנית הנאותה במקומות ציבוריים. באופן מעשי בעזרת פיסול חי במרחב ציבורי נבחן את מערכת היחסים בין גוף, מבנה, צופה והתנהגות אנושית ציבורית.

מידע למורה: Bodies in Urban Spaces by Willi Dorner

ווילי דורנר רקדן וכוריאוגרף אוסטרי הגה את הרעיון "גופים במרחבים עירוניים" בשנת 2007 שלוקח אותנו לטיול בנוף האורבני. מדובר בהתערבות זמנית בסביבה ארכיטקטונית אורבנית מגוונת, שמטרתה להצביע על המבנה התפקודי העירוני ולחשוף את אפשרויות התנועה המוגבלות, התנהגויות והרגלים הציבוריים, כמו גם כללים והגבלות. התערבויות במרחב הציבורי על ידי עיצוב ומיקום הגופים במקומות נבחרים, מעוררים תהליך חשיבה וגירוי ומייצרים מערכת יחסים חזקה יותר לשכונת המגורים, מחוז ולעיר. עוברים ושבים, התושבים והקהל מגורים ומונעים לשקף את הסביבה העירונית, ההתנהגות וההרגלים שלהם. ההתערבויות הן זמניות מבלי להשאיר עקבות מאחורי, אבל טביעות בזיכרון העדים. מדובר בכוריאוגרפיה עבור קבוצת רקדנים. המבצעים מובילים את הקהל דרך חלקים נבחרים של מקומות ציבוריים וציבוריים למחצה. שרשרת של התערבויות פיזיות שהוקמו בצורה חדשה ושונה – בריצה. עד עשרים איש בלבד צבעוני משתלבים ועורמים את גופם בדלתות, על מדפים, נחיתות וספסלי פארק. האיכות מיוחדת של כל מקום פעמים מגוונות משך היום, מציעה פרספקטיבה ייחודית.

שיעור ראשון

תאוריה : הצגת תיאוריות התנהגות גוף במרחב הציבורי, צפייה בסרטון של וילי דורנר.

דיון :

- באיזה אופן מבנה וצורתו משפיע על מנח הגוף החי?

מעשי יצירתי : פיסול חי בזוגות

הצעה לפעילות :

- חלוקה לזוגות
- יציאה אל מרחב ביה"ס, הזוג בוחר מקום ההתנסות.
- פיסול משותף במקום בחמש אפשרויות שונות.

שיעור שני

הצעה לפעילות: פיסול חי יחיד ובניית מסלול

- יציאה אל מרחב ביה"ס, הבניית מסלול של ארבע תחנות.
- פיסול גוף יחיד בנקודות שנבחרו.
- הובלת חברי הכיתה במסלול שנבנה, עם ארבע תחנות הפיסול.

דיון:

- על מה חשבתם שראיתם את המיצגים?
- האם הפיסול אפשר למרחב להתגלות בצורה נוספת?
- האם הצפייה בפיסול החי השפיעה על ההתנהגות הגופנית שלכם?

שיעור שלישי

הצעה לפעילות: פיסול חי בקבוצה ובניית מסלול

- חלוקה לשתי קבוצות
- יציאה אל מרחב ביה"ס, הבניית מסלול של ארבע תחנות.
- פיסול גוף קבוצתי בנקודות שנבחרו.
- הובלת חברי הכיתה במסלול שנבנה, עם ארבע תחנות הפיסול.
- ניתן לתכנן ביגוד דומה למופעיו של דורנר.

דיון:

- על מה חשבתם שראיתם את המיצגים?
- האם הפיסול אפשר למרחב להתגלות בצורה נוספת?
- האם הצפייה בפיסול החי השפיעה על ההתנהגות הגופנית שלכם?

מקורות

הלן, ת. הגוף, מחול ותיאוריות תרבות. אסיה. 2014

Dorner, W. Bodies in Urban Spaces. Distributed Art Pub Incorporated. 2014.

[המכולה | רחוב - גישות שונות של אמנים הבוחנים ויוצרים סביב המושג, רחוב](#) – מ-17.03

נושא חמישי : תנועה תלוית מקום – פרויקט אישי

אינטגרציה ויישום : גיבוש יצירה מקורית.

הקדמה

יחידה זו מתכללת את ארבע היחידות שלפניה לכדי מופע שיבוצע במרחב בית הספר. שני שיעורים לתכנון, יצירה וחזרות. שיעור אחרון להרצה ומופע בחצר בית הספר.

הצעה לפעילות :

1. חלוקה לקבוצות
2. כל קבוצה בוחרת מרחב ייחודי לעבודה כוריאוגרפית שנחקר בשיעורים הראשונים
3. בניית משפט תנועתי ייחודי שיכול להתבצע רק במרחב הספציפי בבית הספר, בהשראת חקר המרחב ומחוות יומיומיות של החברה הישראלית.
4. בניית מסלול כוריאוגרפי של שלוש תחנות אל המרחב הייחודי באמצעות פיסול.
5. בניית שתי אפשרויות לשיתוף הקהל ביצירה.
6. כל קבוצה כותבת נייר עמדה המתאר את המופע שתוכנן ושלביו תוך ציון שני רגעי שיא וקושי. שיתופו ב-google docs.
7. ביצוע של הקטע באחת ההפסקות ותיעוד הפרויקט באמצעים דיגיטליים.

